

جلسه یازدهم

مسئله چهارم:

۱. اگر برادران و خواهران از سه کلاله با هم جمع شوند، تنها کلاله پدری از ارث محروم می شود.
۲. کلاله مادر، اگر یک نفر باشد، یک ششم و اگر چند نفر باشند یک سوم ارث می برند و به طور مساوی بینشان تقسیم می شود.
۳. مقدار باقی مانده به کلاله ابوین تعلق می گیرد و مذکر دو برابر مؤنث ارث می برد.

مسئله پنجم:

اگر یک خواهر ابوینی با یک یا چند نفر از کلاله مادری جمع شوند، یا آنکه دو خواهر ابوینی با یک نفر از کلاله مادر باشند، مقدار زائد از ترکه تنها به خویشاوندان ابوینی رد می شود.

مسئله ششم:

همان فرض مسئله پنجم است، با این تفاوت که اینجا خواهران ابی هستند نه ابوینی.

در اینجا نیز اختلاف است که مقدار زائد به چه کسی باید رد شود:

قول اول: مقدار زائد به کلاله پدر رد می شود.

قول دوم: مقدار زائد به هر دو گروه [کلاله امی و کلاله ابی] رد می شود.

دلیل قول اول: دو دلیل دارد.

اول روایت: امام در مانند این مسئله فرمودند: به پسر خواهر امی، یک ششم می رسد. بقیه از آن پسر خواهر ابی خواهد بود. لازمه این روایت این است که به مادر او نیز یک ششم برسد. زیرا اولاد جایگزین مادر می شوند و به واسطه او ارث می برند.

دلیل دوم: من له الغرم فله الغنم. یعنی هر که ضرر کرده است، نفع هم برای او خواهد بود. یعنی اگر ترکه میت وافی به سهام همه نبود، و برخی ابی و برخی امی بودند، نقص بر ابی وارد می شود، پس اینجا که زیاده آمده، باید برای کسی باشد که در صورت نقص، نقص به او وارد می شد.

دلیل قول دوم:

زائد به هر دو گروه داده می شود. چون هر دو در یک طبقه اند و دلیلی بر اختصاص دادن یک گروه به زائد در دست نیست. (روایت هم در سندش سستی است و قاعده کلیت ندارد، مثل رد زائد به دختر و پدر و مادر، با اینکه در صورت نقصان از که شوهری در میان باشد [یعنی عول شود]، نقص فقط به دختر وارد می شود و سهام والدین باقی است).

جواب شهید از دلیل دوم

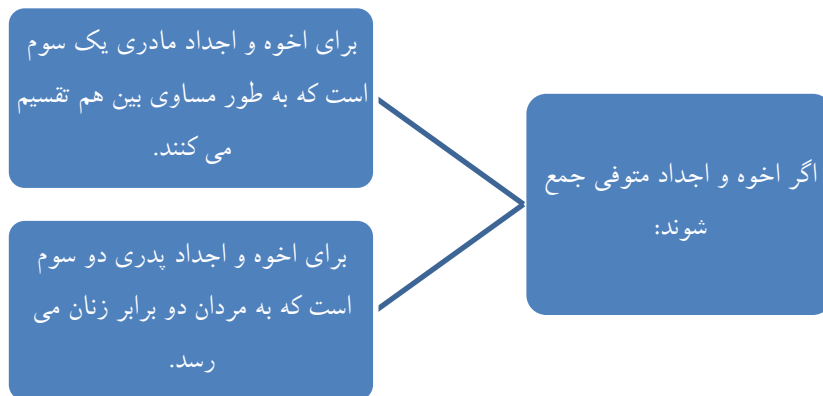
ابن فضال باعث سستی روایت نیست، زیرا هر چند عقیده اش فاسد است، اما ثقه است.

مسئله هفتم:

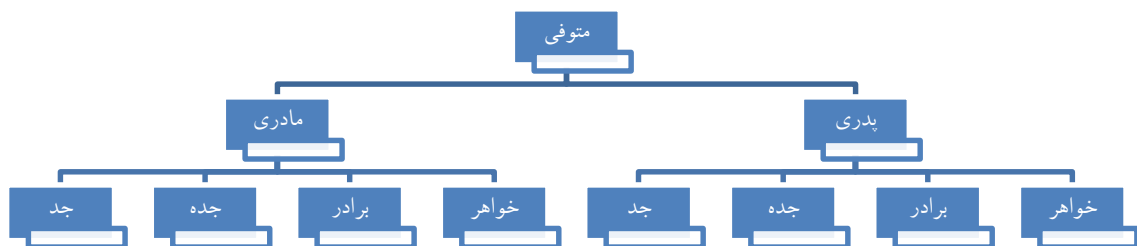
هر گاه کلاله ابوی نباشند، کلاله پدری جایگزین آنها می شود.

مسئله هشتم:

وارثان اخوه و اجداد متوفی باشند.

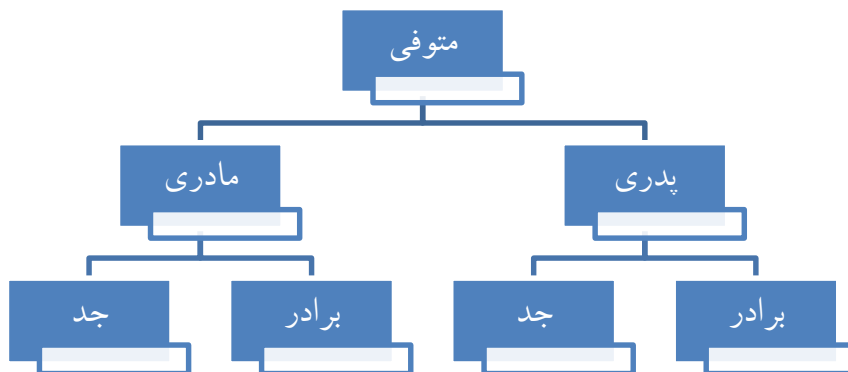
مثال ۱

به مادری ها، یک سوم می دهیم. و چون ۴ نفرند، و باید به طور مساوی بین آنها تقسیم شود، به هر یک از آنها، یک دوازدهم از اصل ترکه می رسد.

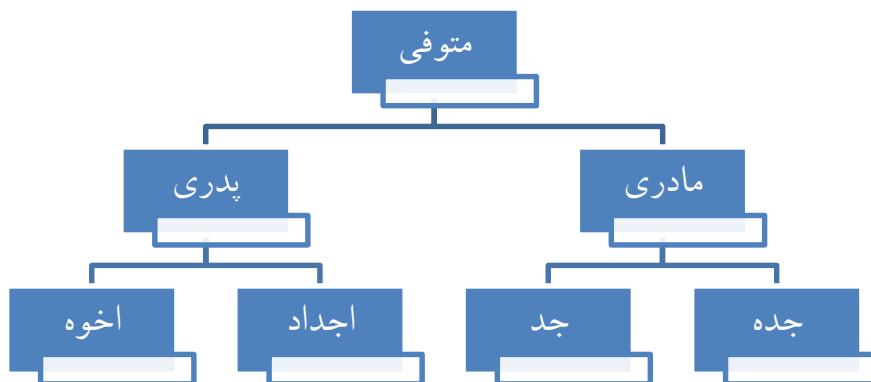
به پدری ها دو سوم می رسد. آنها دو مرد هستند و دو زن. پس در نتیجه به هر کدام از جد و برادر دو ششم، و به هر کدام از جده و خواهر یک ششم از اصل ترکه می رسد.

مثال ۲

به مادری ها یک سوم و به پدری ها، دو سوم می رسد. اما هر گروه به طور مساوی بین خود تقسیم می کنند.

مثال ۳

به جد و جده مادری، یک سوم تعلق می گیرد و بقیه از آن پدری هاست.

مثال ۴

جده مادری و جد پدری و برادر پدری که به هر یک، یک سوم می رسد.

مثال ۵

جده مادری و جده پدری و برادر پدری.

مثال ۶

.....

مثال ۷

.....

پایان